

τερον 3) ὁ δ.α κοινῷ *ἐνοσθαλισμοῦ* κατ' Αὐγουστον ἢ Σεπτέμβριον. Τὴν περιγραφὴν τῶν μεθόδων τούτων καὶ τὰ σχήματ' αὐτῶν εὐρίσκει τις ἐν ταῖς προηγουμένοις κεφαλαίοις.

Ἡ *λεπτοκαρυά* (κόρυλος) ἐμβολιάζεται ἐπὶ λεπτοκαρυᾷ τῆς κοινῆς (*corylus avellana*) καὶ τῆς *λεπτοκαρυᾶς* τοῦ *Βυζαντίου*, προερχομένων ἐκ σπορᾶς ἢ ἐκ καταβολᾶδων.

Ἡ προτιμητέα διὰ τὸν ἐμβολιασμὸν τοῦ φυτοῦ τούτου μέθοδος εἶνε ὁ διὰ *προσεγγίσεως ἀγγλικὸς ἐγκετρισμός*. Ἡ τροφὸς τέμνεται εἰς τι σημεῖον τοῦ κορμοῦ αὐτῆς κατὰ τομὴν λίαν πλαγίαν. Ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ μέσου τῆς τομῆς ταύτης γίνεται *σχισμὴ* τῆς Β κάθετος ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Τὸ ὡς κέντρον χρησιμεῖον φυτᾶριον (τοῦτο βλαστάνει πλησίον τῆς τροφοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου μεταφερομένου ἐπὶ τούτῳ) κάμπτεται καὶ προσαρμύζεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς τμηθείσης, ὡς εἴπομεν, *λεπτοκαρυᾶς*, ἅψ' οὐ εἰς τι σημεῖον τοῦ βλαστοῦ αὐτοῦ *σχηματισθῆ*

(Σχ. 16)

πληγῆ τις ὁμοίᾳ πρὸς τὴν τῆς τροφοῦ. Ἡ πληγὴ αὕτη φέρει ὀλίγον κάτωθεν τοῦ μέσου αὐτῆς *σχισμὴν* Α κάθετον ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσέρχεται κατὰ τὴν ἔνωσιν ἢ γλωσσίδ Β τῆς τροφοῦ, ὡς φαίνεται εὐκρινῶς εἰς τὸ σχῆμα 16. Ἡ πράξις αὕτη ἐκτελεῖται κατὰ Μάριον καὶ Ἰούλιον.

Ἡ *κερατέα* ἐμβολιάζεται ἐπὶ *κερατέα*ς πρὸ πάντων ὅταν πρόκειται νὰ ἐνώσῃ τις μετὰ θήλεος φυτοῦ (ἔχοντος θήλεα μόνον ἄνθη· διότι ἡ *κερατέα* εἶνε φυτόν διόικον) μετ' ἄρρενος ἢ τήν ἀπκλίαν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς γονιμοποιήσεως.

Αἱ συνήθειαι τοῦ ἐμβολιασμοῦ μέθοδοι εἶνε ὁ κοινὸς *ἐνοσθαλισμὸς* καὶ ὁ *πλακωτὸς* λεγόμενος (ἴδε κεφαλαίον περὶ καρυᾶς), ἐκτελούμενοι ἀμφότεροι κατ' Ἀπρίλιον.

Ἡ *μεσπιλέα* προτιμᾷ ὡς τροφὸν φυτᾶριον κραταίγου τοῦ ὀξυκάνθου προερχόμενον ἐκ σπορᾶς. Ἐμ-

βολιάζεται δὲ πολλὰ πλησίον τοῦ ἐδάφους κατὰ Μάρτιον διὰ *σχισμῆς*, κατ' Ἀπρίλιον διὰ *στεφανίτου* καὶ κατὰ Ἰούλιον διὰ κοινῷ *ἐνοσθαλισμοῦ*. Τὸ δένδρον τοῦτο ἐμβολιάζεται ἐπίσης μετ' ὀλιγωτέρως συνήθως ἐπιτυχίαις καὶ ἐπὶ σπορῆς, ἀπιδέας καὶ κυδωνέας.

Ἡ *ροιά* (ροδιὰ) ἐμβολιάζεται ἐπὶ *ροιά*ς κατὰ Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Ὁ διὰ *σχισμῆς* τρόπος εἶνε ὁ συνηθέστερος. Ἡ τροφὸς τέμνεται πρὸς τοῦτο πολλὰ πλησίον τοῦ ἐδάφους πρὸς τὸ σημεῖον, ἔνθα ἀρχεται τὸ ριζικὸν σύστημα μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐννοεῖται τοῦ χώματος.

Διὰ τὴν *πιστακίαν*, τὸ *ριβήσιον* (φραγγοστάφυλον) τὴν *κρανίαν* καὶ τὴν *σορβίαν* δύναται τις ἐν μιᾷ λέξει νὰ συστήσῃ τὸν κοινὸν *ἐνοσθαλισμὸν*, τὸν διὰ *σχισμῆς ἐγκετρισμὸν* καὶ τὸν *στεφανίτην* κατὰ τὰς ὁρισθείσας ἐν ταῖς προηγουμένοις ἐποχαῖς.

Ἐνταῦθα λήγει ἡ περὶ ἐμβολιασμοῦ τῶν ὀπωροφόρων δένδρων πραγματεία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπεμείναμεν ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὰ σπουδαιότερα τούτων διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Μένει τώρα νὰ γράψωμεν μετὰ λεπτομερειῶν περὶ ὅλων τῶν μεθόδων τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς ἀμπέλου. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ζήτημα εἶνε ἄξιον ἰδιαζούσης προσοχῆς πρὸς τὸν ἐνδιαφερομένον.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΣΙΩΤΗΣ

Ἡ ΣΕΛΗΝΗ

ΩΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΝ
ὑπὸ Κ. Δ. ΖΕΓΓΕΛΗ

Ἡ *τηλακυγῆς* τῆς *σκοτεινῆς* νυκτὸς ἄνεσσα, ἡ *ζκνήθη Φοῖβη*, ἡ διὰ τοῦ γλυκυτάτου αὐτῆς φωτὸς καὶ τῶν μυστηριωδῶν φάσεων τῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἡδὴ χρόνων ἐπιστάσεως τὸν θυμασμὸν, τὴν ἀγάπην ἄλλὰ καὶ τὸν φόβον τῶν ἀνθρώπων, καὶ τώρα εἰσέτι ἀριθμεῖ οὐχὶ εὐαρίθμους τοὺς λάτρεις καὶ θιασώτας τῆς παντοδυναμίας τῆς.

Ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἐκδοσιν τῶν ὑποθέσεών των ἐκ τοῦ φωτὸς τῆς Σελήνης, γεωργοὶ κανονίζοντες τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν των ἐκ τῶν φάσεων τῆς, στρατηγοὶ ἀποτρεπόμενοι τῶν σχεδίων των ὑπὸ τῶν ἐκλείψεων αὐτῆς.

Οὕτω οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐπίστευον ὅτι τὰ κρόμμυα ἀναπτύσσονται καλλίον σπειρόμενα κατὰ φθίνουσαν ἢ κατὰ πλήθουσαν Σελήνην (Πανσέληνον), διὸ καὶ ἀπειχον τούτων θέλοντες νὰ κολακεύσωσι τὴν πρὸς αὐτὰ ἀντιπάθειαν τῆς λατρευτῆς των θεᾶς, ὁ δὲ Πλάτων ἐβεβαίωσε ὅτι τὰ σκόροδα ἀπαλλάσσονται τῆς κακοσμίας ἐμφυτευόμενα ὅταν ἡ Σελήνη εἶνε ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ ὁ Νικίας ἀνέστειλε τὸν ἐκ Σικελίας ἀπόπλουτον του, συμβάσης ἐκλείψεως, ἵνα παρατηρήσῃ μήτις ἡ νυκτεπόλος σύμβουλος ἔπαθε τι ἐκ τῆς ἐκλείψεως· ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ συμπληρώσῃ τὰς παρατηρήσεις του ἐπελθόντος τοῦ μοιοαίου τέλους τῆς μεγαλοπρεποῦς τῶν Ἀθηναίων στρατειᾶς ὑπὸ τοῦ ἐπωφεληθέντος τῆς βραδύτητος ἐχθροῦ. Ἄλλοτε δὲ πολλάκις ἐνδοξαῖοι στρατηγοὶ ὡς ὁ Ἀλέξανδρος πρὸ τῆς ἐν Ἀρβήλοις μάχης, ὁ Περικλῆς, ὁ Ἀγλαοκλῆς ὁ Τύρραννος τῶν Συρακουσῶν,

ὁ Δίων, ἄλλοι, ἐκινδύνευσαν νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τελείου ὀλέθρου ἕνεκα στάσεως ἐξεγερθείσης ἐν τῷ στρατῷ πρὸ τοῦ φαινομένου τῆς ἐκλείψεως. Τούναντίον δὲ εἰς πολλὰς περιστάσεις σοφοὶ ἄνδρες γνωρίζοντες τὴν ἀληθῆ τῶν ἐκλείψεων αἰτίαν ἐπέβλήθησαν εἰς τὸν ὄχλον διὰ τῆς προορήσεως τούτων· οὕτω ὁ Χριστόφορος Κολόμβος στερούμενος τῶν πάντων ἐν μέσῳ τῶν ἀγρίων, οἵτινες ἤρουντο νὰ χορηγήσωσιν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν στρατὸν του οἰκνῆθηποτε τροφὴν, ἠπέλιθον αὐτὸς ὅτι θὰ τοὺς στερήσῃ κατὰ τὴν νύκτα τοῦ φωτός τῆς Σελήνης. Ὡς δὲ πράγματι ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ χώραν ἡ ἐκλείψις τῆς Σελήνης, περίτρομοι καὶ πελιδνοὶ προσέδραμον οἱ ταλαίπωροι Ἰνδοὶ μετ' ἀφθόνων τροφῶν καὶ δῶρων διαφόρων ἵνα ἐξιλώσωσι τὸν Κολόμβον, ὅστις διὰ τοῦ εὐφυοῦς τούτου μέσου ἐσώθη. Τὸ αὐτὸ στρατήγημα μετεχειρίσθη καὶ ὁ Δρούσος ἵνα κατευνάσῃ διεγερθεῖσαν στάσιν ἐν τῷ στρατῷ του.

Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Σελήνης ἐπεκράτησαν κατὰ καιροῦς παραλογώτατα ὅσον καὶ ἄλλοκοτοὶ προλήψεις, ἐπὶ τῶν τυχῶν τῆς γῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων, κρατοῦσαι δυστυχῶς παρὰ πολλοῖς ἔτι καὶ σήμερον.

Ἡ μόνη δ' ἴσως εὐλογος ἐπίδρασις τῆς Σελήνης ἐπὶ τῶν τυχῶν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου εἶνε ἡ ὡς πρὸς τοὺς ἐραστάς, ὧν τὰ διαβήματα διευθύνει καὶ εὐοδεῖ ἡ ἀργυρόχλωμος προστάτις. Ἡ πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους ἰδιαιτέρα τῆς Σελήνης συμπάθεια προέρχεται ἴσως διότι καὶ αὕτη, ὡς κοινῶς ὁμολογεῖται, εὐρίσκετο κατὰ τοὺς νεανικοὺς τῆς χρόνου εἰς τρυφεράς τινας σχέσεις πρὸς τὸν ὥραϊον Ἐνδυμίωνα. Κατὰ τοὺς χρυσοῦς ἐκεῖνους αἰῶνας ἡ Σελήνη δὲν ἦτο πολλοστημόριον τι τοῦ σύμπαντος περὶ ἕτερον μικροσκοπικῶν τῶν κόσμων σωματίδιον τὴν γῆν περιφερομένη, ἀλλ' ἡ ἀβρὰ Τιτηνίς ἢ λευκώλενος καὶ χρυσοκόμος τοῦ ὑπερίανου καὶ τῆς θείας κόρης, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Φαινοῦ Φαίβου καὶ τῆς Κροκοπέπλου Ἡούς, ἥτις ἀφ' οὗ ἔλουε τὸ περικαλλεῖς αὐτῆς σῶμα εἰς τὰ κρυστάλλινα τοῦ ὠκεανοῦ ὕδατα καὶ ἐνεδύετο τὰ ἀργυρόλευκα ἱμάτιά της, ἐπέβαινε ἀμάχης ἢ χρυσάμπυκος ἔσουρα ἵπποι, καὶ διέχεε εἰς τὸν κόσμον τὸ γλυκὺ καὶ ἤρεμον φῶς της· κατὰ πᾶσαν δὲ νύκτα κατήρχετο εἰς τι παρὰ τὸ ὄρος τῆς Αἰθήης σπήλαιον καὶ κατεκλίνετο παρὰ τῷ καλῷ της Ἐνδυμίῳ (= ὕπνῳ), ὃν εἶχε σαγηνεύσει φαίνεται ἡ οὐράνια νύμφη διὰ τοῦ ἀστρατηβόλου της ἀργύρου.

Διὰ τοιούτων καὶ παρομοίων μύθων ἡ καλλιπτερος τῶν ἀρχαίων φαντασία ἐκαλλώπιζε καὶ κατέκρυπτε τὴν ἀνάθειαν τῶν συγχρόνων.

Ἄλλ' ἦτο φυσικὸν ὅμως ἡ Σελήνη νὰ διεγείρῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ἐνσπείρῃ εἰς αὐτοὺς ὅτε μὲν λατρείαν καὶ σεβασμὸν ὅτε δὲ φόβον καὶ δέος παρασύρουσα αὐτοὺς πολλαχῆς ἐπὶ τὰς παρατολμοτέρας καὶ ἀστυχωτέρας περὶ αὐτῆς ἰδέας, περὶ ὧν ἐν ὀλίγοις ἀνω ἐμνήθημεν ἦτο φυσικὸν λέγομεν τοῦτο διότι ἡ Σελήνη εἶνε τὸ πλησιέστατον καὶ μᾶλλον ἐξηρηνημένον τοῦ οὐρανοῦ σῶμα, εἶνε ὁ ἀγρυπνὸς τῆς γῆς δορυφόρος, ἢ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου—κατὰ τὴν Ἀπλάσιαν τῆς ἐκκοσμογονίας θεωρίαν—πλασθεῖσα πιστῆ αὐτοῦ σύντροφος, ἥτις συμπαρακολουθοῦσα αὐτῷ εἰς τὸ μέγα πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους ταξιδίδιον, στρέφει αἰωνίως πρὸς αὐτὸν τὸ πρόσωπον, καὶ διὰ τῶν ἐρωτοτρόπων φάσεων της ὅτε μὲν δεικνύει αὐτὸ ὀλόκληρον ἐν ὅλῳ του τῷ κάλλει καὶ τῇ λαμπρότητι, ὅτε δὲ ἀποκρύ-

πτει αὐτὸ ἀκκίζομένη πρὸς τὸν ὥραϊον μας πλανήτην, ὅστις τρίς καὶ δεκαπλάσιος τῆς Σελήνης ἀπὸ ταύτης καθορώμενος, θέλγει καὶ λαμπρύνει αὐτὴν κατασκιάζων διὰ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ κάλλους αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἡλίου ἣν χρυσάκτινον σφαῖραν.

Ὡς σῶμα δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς Γῆς ἀποσπασθὲν ὅτε αὕτη διάπυρος ἐφλέγετο ἐν τῷ ἀπείρῳ, δικαίως ἀπολαμβάνει τοιαύτης τιμῆς καὶ ἀγάπης, ὡς πέκνον αὐτῆς πανάρχαιον, μόνον τῇ ὁρσεισεφεῖ Ἀρκαδίᾳ παραχωροῦν τὰ πρωτεῖα, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι—προσέληνες—ἐπλασθήσαν πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς Σελήνης, γεγονός ὁπερ ἐπιμαρτυροῦσιν ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Ὀρσίτιος καὶ ἄλλοι.

Ἄλλὰ καιρὸς πλέον νὰ ἀποσεισώμεν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας σκέψεως τὰ τερπνὰ καὶ φαντασιώδη μυθεύματα ταῦτα καὶ νὰ ἔλθωμεν πρὸ τῆς γυμνῆς πραγματικότητος, ἐξετάζοντες ὅποια τις καὶ ὀπίση δύναται παρὰ τῆς Σελήνης νὰ ἐνασκηθῇ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπίδρασις ἀφαιρουμένη ἀπ' αὐτῆς πᾶσαν δύναμιν καὶ ἐπιρροήν, ἣν ἡ φαντασία καὶ ἡ ἀγνοία τῶν ἀνθρώπων παρ' ἀξίαν τῇ ἀπέδωσε.

Αἱ δυνάμεις, αἵτινες ἀπὸ τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς Γῆς ἐπιδρῶσιν προσπίπτουσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν, εἶνε τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης αὐτῆς.

Τὸ φῶς τῆς Σελήνης ἕνεκα τῶν φάσεων αὐτῆς αὐξομειοῦται τακτικῶς, μετ' αὐτοῦ δὲ φυσικῶς αὐξομειοῦται καὶ ἡ ἔντασις τῆς θερμότητος ἢ ἐκ τῆς Σελήνης εἰς τὴν γῆν προσγιγνομένη· ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου πολλοὶ ἀγόμενοι πιστεύουσιν ἀβασανίστως εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν φάσεων τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἐπιδράσεως τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ καιροῦ θέλωμεν εἶπει τινα κατωτέρω, νῦν δὲ περιοριζόμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐλαχίστη εἶνε ἡ ποσότης τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος ἢ ἐκπιμπομένη πρὸς τὴν Γῆν ἀπὸ τῆς Σελήνης.

Διὰ φωτομετρικῶν παρατηρήσεων ἡ ἔντασις τοῦ φωτός τῆς Σελήνης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πανσελήνου εἶνε 300,000 φορὰς ἀσθενέστερα τῆς τοῦ Ἡλίου, ἡ δὲ θερμότης αὐτῆς κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν μόλις εἶνε ἰκανὴ νὰ ἐπιφέρῃ αὐξησιν εἰς τὴν θερμομετρικὴν κλίμακα 12 ἑκατομμυριοστών τοῦ βαθμοῦ καθ' ἃ ἐπειράθησαν ὁ Melloni, ὁ Piarrri mith καὶ ἄλλοι διαπρεπεῖς φυσικοὶ, ἐκθέσαντες εὐαίσθητάτα θερμομέτρα πρὸ καὶ ἀπο τῶν Σεληνιακῶν ἀκτίνων ἑτέρων πειραμάτων εἶρον ὅτι αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τρίτον τῆς θερμότητος κοινῶ κηρίου ἀκτινοβόλουτος ἐπὶ τινος ἐπιφανείας ἐξ ἀποστάσεως 5 περίπου ἡμέτρων.

Κατὰ ταῦτα ἔπρεπε 300,000 πανσέληνοι! νὰ καλύπτωσι τὸν οὐράνιον θόλον ἵνα φωτίσωσι τὴν Γῆν μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς ὁ Ἡλιος ἐντάσεως. Ἄλλὰ καὶ ἂν, παρὰ πάντα λόγον, ἀποδώσωμεν σημασίαν τινα εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα τῶν Σεληνιακῶν ἀκτίνων οὐδέποτε εἶνε δυνατόν ταῦτα νὰ ἐπιφέρωσι σπουδαίας καὶ ἀποτόμους ἐπὶ τῆς Ἀτμοσφαιρας ἢ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆνης ἐν γένει ἐπιφανείας μεταβολάς, ἀλλὰ ἀνεπαίσθητους καὶ βαθμιαίως μόνον, καθ' ὅσον βαθμῶνδιν αὐξομειοῦται τὸ φῶς τῆς Σελήνης καὶ οὐχὶ ἀποτόμους ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου εἰς τὸ μέγιστον, καὶ ἀπὸ τούτου πάλιν ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ βαθμιαίως κατερχόμενον, ἐντὸς 30 περίπου ἡμερῶν.

(ἔπε-αι).

K. ΖΕΓΓΕΛΗΣ.